24/02/2026

Δρομολογείται η αναγέννηση του Ηρωδείου – Προχωρούν οι μελέτες της ολικής αποκατάστασής του

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Η εκπόνηση διεπιστημονικών μελετών, για την προστασία και ανάδειξη του Ωδείου Ηρώδου Αττικού, στη νότια κλιτύ της Ακροπόλεως, ήταν το αντικείμενο του ερευνητικού προγράμματος, που ανατέθηκε από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, τον Ιούλιο 2025. Στόχος του Υπουργείου Πολιτισμού είναι οι εργασίες ολικής αποκατάστασης του μνημειακού συνόλου του Ωδείου του Ηρώδου του Αττικού, καθώς και η αναβάθμιση των υποδομών λειτουργίας ώστε να είναι αρμονικά ενταγμένες στο φυσικό τοπίο και στο ευρύτερο δομημένο περιβάλλον.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: *«Το Ωδείο Ηρώδου του Αττικού αποτελεί μείζον πολιτιστικό αγαθό για την πόλη των Αθηνών, μεγάλης ιστορικής σημασίας και με αξία υπερτοπικής εμβέλειας. Αυτά τα χαρακτηριστικά διέπουν και*

*το πλαίσιο των μελετών, κάθε σύγχρονης επέμβασης, επί αυτού. Οι προτεινόμενες επεμβάσεις εναρμονίζονται με τις διεθνώς καταξιωμένες αρχές περί προστασίας των μνημείων, αλλά και της σύγχρονης λειτουργίας ενός μνημείου θεάματος και ακροάματος. Όπως έχουμε ήδη ανακοινώσει, οι εργασίες συντήρησης, αποκατάστασης και αναβάθμισης του Ηρωδείου θα διαρκέσουν τουλάχιστον τρία χρόνια, από την έναρξή τους, οπότε το μνημείο θα παραμένει κλειστό. Το Ηρώδειο, σήμερα, παρουσιάζει δομοστατικά προβλήματα, τα οποία είναι ανάγκη να αντιμετωπισθούν. Εμφανίζει φθορές, κυρίως στην άνω τοξοστοιχία της πρόσοψης, απώλεια μάζας και ρηγματώσεις λίθων, μικρές παραμορφώσεις, καθώς και τοπικά φαινόμενα ετοιμορροπίας. Επίσης, παρατηρείται βιοδιάβρωση, από την ανάπτυξη μικροοργανισμών σε σημεία, που δημιουργούνται κοιλότητες και λιμνάζει νερό, ανάπτυξη ριζικού συστήματος, κυρίως στους αρμούς, αλλά και αστοχία παλαιότερων επεμβάσεων. Στόχος μας είναι ,με την ολοκλήρωση των έργων, το μνημείο να είναι επαρκώς θωρακισμένο έναντι της φυσικής και της ανθρωπογενούς φθοράς, βελτιωμένο ως προς την αναγνωσιμότητά του και πλήρως αναβαθμισμένο, σε επίπεδο υποστήριξης των λειτουργικών απαιτήσεων σύγχρονων πολιτιστικών εκδηλώσεων, με κορυφαίες αυτές του Φεστιβάλ Αθηνών. Παράλληλα, με τις αναστηλωτικές και αρχαιολογικές εργασίες, θα εκπονηθεί ο κανονισμός λειτουργίας του μνημείου από ομάδα επιστημόνων και καλλιτεχνών, που σύντομα θα ορι*στεί για τον σκοπό αυτό. Ο κανονισμός θα λάβει τη μορφή θεσμικού κειμένου, ώστε να εξασφαλίζεται η υψηλή ποιότητα των εκδηλώσεων και η μέγιστη προστασία του μνημείου».

Η γενική ιδέα της αποκατάστασης βασίζεται στη διαφύλαξη όλων των υφιστάμενων δομικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων, καθώς και στην εφαρμογή των απολύτως αναγκαίων ενισχύσεων, προσθηκών ή συμπληρώσεων των χαμένων τμημάτων, ώστε να εξασφαλισθεί η μακροχρόνια προστασία του μνημείου, η ευστάθεια, η στερεότητα, η λειτουργικότητα, η αναγνωσιμότητα και η διδακτικότητά του. Οι μελέτες που εκπονήθηκαν είναι οι ακόλουθες: Αρχιτεκτονική μελέτη αναστήλωσης, μελέτη στατικής επάρκειας, δομικής αποκατάστασης και αναστήλωσης, αρχιτεκτονική μελέτη λοιπών επεμβάσεων (σύγχρονες παρεμβάσεις στην περιοχή του σκηνικού οικοδομήματος, υποδομές για το «Ελληνικό Φεστιβάλ», ανακαινίσεις σε καμαρίνια, χώρους υγιεινής, επεμβάσεις στην πλατεία, εκδοτήριο, αναψυκτήριο κ.α.), δομοστατικός σχεδιασμός των αρχιτεκτονικών επεμβάσεων, μηχανολογική μελέτη (εξωτερικά δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης) και ακουστική μελέτη.

Οι επεμβάσεις δομικής αποκατάστασης περιλαμβάνουν αφαίρεση ασύμβατων νεότερων υλικών, στερεώσεις και συγκολλήσεις λίθων, αντικαταστάσεις φθαρμένων στοιχείων, συμπληρώσεις κενών, διορθώσεις παραμορφώσεων. Προβλέπονται, επίσης, εργασίες αναστήλωσης που περιλαμβάνουν: Ανάκτηση

τοίχων και δομικών στοιχείων, αναστήλωση θόλου και κλιμακοστασίου, αποκατάσταση αρχιτεκτονικών μελών, στερέωση και αποκατάσταση του νότιου τοίχου της σκηνής, ανακατασκευή του λογείου και του περιμετρικού τοίχου του. Επίσης, θα ελεγχθεί η στατική επάρκεια των αποκατεστημένων τμημάτων των αναστηλώσεων της δεκαετίας του 1950, καθώς και των επισκευών τους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η αποκάλυψη και η ανάδειξη του σκηνικού οικοδομήματος και των ψηφιδωτών δαπέδων του, τα οποία, σήμερα, παραμένουν αθέατα. Παράλληλα, θα μελετηθεί και θα αποτιμηθεί η καταπόνηση του μνημείου από τις ηχητικές επιβαρύνσεις. Για το σύνολο του μνημείου και του περιβάλλοντος χώρου του αντιμετωπίζεται η απορροή των ομβρίων, επανασχεδιάζονται τα ηλεκτρομηχανολογικά δίκτυα, ενώ μελετάται η πυροπροστασία του μνημείου και η αναβάθμιση του συστήματος αποχέτευσης.

Η αρχιτεκτονική μελέτη έχει ως αντικείμενο τις απαραίτητες συμπληρώσεις στις λιθοδομές και την ανακατασκευή τμημάτων του μνημείου, με σκοπό να γίνεται αντιληπτή η αρχιτεκτονική του διάρθρωση και να αποκατασταθεί η λειτουργικότητά του.

Οι επεμβάσεις αφορούν:

1.Στη Σκηνική Αίθουσα, όπου προβλέπεται η αποκατάσταση του περιγράμματός της σε ύψος ικανό να αναδείξει την τρίτη διάστασή της, αλλά και να εξυπηρετήσει την εγκατάσταση των περιοδικών κατασκευών για τη λειτουργία των παραστάσεων.

2. Στο Προσκήνιο, προκειμένου ο χώρος να καταστεί ασφαλής και επισκέψιμος, και η μορφή του να είναι σαφής, ευανάγνωστη και διδακτική.

3. Στα τόξα των παρόδων.

4. Στον κεντρικό μετωπικό τοίχο, όπου προτείνονται συμπληρώσεις για την προστασία του τοίχου, καθώς και την ενοποίηση και αποκατάσταση των αποσπασματικά σωζόμενων στοιχείων της όψης.

5. Στον ανατολικό και στον δυτικό μετωπικό τοίχο.

6. Στο ανατολικό κλιμακοστάσιο, όπου οι αναστηλωτικές επεμβάσεις έχουν στόχο την αποκατάσταση της κίνησης από το Ηρώδειο και τη Στοά του Ευμένους, προς την ανιούσα οδό, προς τον Περίπατο.

7. Στον κάμπυλο τοίχο για την αποκατάσταση του αρχικού περιγράμματος και εν γένει της γεωμετρίας του μνημείου, αναδεικνύοντας αυθεντικά στοιχεία της αρχιτεκτονικής και της οικοδομικής του διάρθρωσης, που συμβάλλουν στην

αναβίωση της κίνησης κατά μήκος του Περιπάτου και εξυπηρετούν τη λειτουργία των εκδηλώσεων.

8. Στο κοίλο, όπου θα συνεχιστεί η συντήρηση των αυθεντικών μαρμάρινων μελών και οι συμπληρώσεις εδωλίων, καθώς αυτά καταπονούνται από τη χρήση του κοινού στη διάρκεια των παραστάσεων.

9. Η αποκατάσταση του Περιπάτου έχει ως στόχο να απαλλάξει τα δυτικώς του Ασκληπιείου αρχαιολογικά κατάλοιπα από τη βλαπτική διέλευση της κυκλοφορίας των επισκεπτών.

10. Η αναστήλωση του ανατολικού κλιμακοστασίου και της ανιούσας οδού προς τον Περίπατο επαναφέρει την αρχική λειτουργική σύνδεση του Ηρωδείου με τη Στοά του Ευμένους.

Οι αρχιτεκτονικές επεμβάσεις στον προαύλιο χώρο και στην περιοχή του άλσους γύρω από το Ωδείο, έχουν στόχο την απελευθέρωση της πλατείας από υποστηρικτικές χρήσεις και τη βελτίωση της λειτουργικότητας και αισθητικής της. Περιλαμβάνει την επέκταση του προαυλίου με δημιουργία υπερυψωμένου πλατώματος και υποκείμενου στεγασμένου χώρου για αναψυκτήριο, εκδοτήρια και χώρους ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων. Επίσης, προβλέπονται ανακατασκευές χώρων υγιεινής στο δυτικό άκρο, ανασχεδιασμός των παρόδων του Ηρωδείου, καθώς και δημιουργία νέων λιθοδομών και στεγασμένων χώρων, εντός του άλσους, για την υποστήριξη των εκδηλώσεων. Η μελέτη εστιάζει στη συνύπαρξη λειτουργικότητας, αισθητικής και σεβασμού προς το μνημείο και στο φυσικό περιβάλλον, με αναστρέψιμες παρεμβάσεις και διακριτική ένταξη των μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

Οι μελέτες περιλαμβάνουν, επίσης, την εγκατάσταση ενός νέου, αυτοτελούς και ημικυκλικού φορέα φωτισμού και υποστήριξης, που αντικαθιστά τα υπάρχοντα ικριώματα, συνδυάζοντας αισθητική εναρμόνιση με το μνημείο και ορθολογική οργάνωση φωτισμού. Παράλληλα, προβλέπεται πλήρης αναβάθμιση των υποδομών ύδρευσης και σύνδεση με τα καμαρίνια και τους χώρους υγιεινής του Ηρωδείου, ενώ το εξωτερικό δίκτυο αποχέτευσης θα ανακατασκευαστεί πλήρως. Η ακουστική μελέτη εξετάζει κατά πόσο ο νότιος τοίχος του Ωδείου του Ηρώδου του Αττικού επηρεάζεται από τον φυσικό και ενισχυμένο ήχο των εκδηλώσεων. Λόγω έλλειψης καθιερωμένων μεθοδολογιών και κοινώς αποδεκτών ορίων ασφαλείας για την «ηχοστατική» συμπεριφορά του χώρου, αναπτύχθηκε και εφαρμόστηκε μια πρωτότυπη, προσαρμοσμένη ερευνητική μεθοδολογία για την αντικειμενική και αναπαραγώγιμη αξιολόγηση των επιπτώσεων.

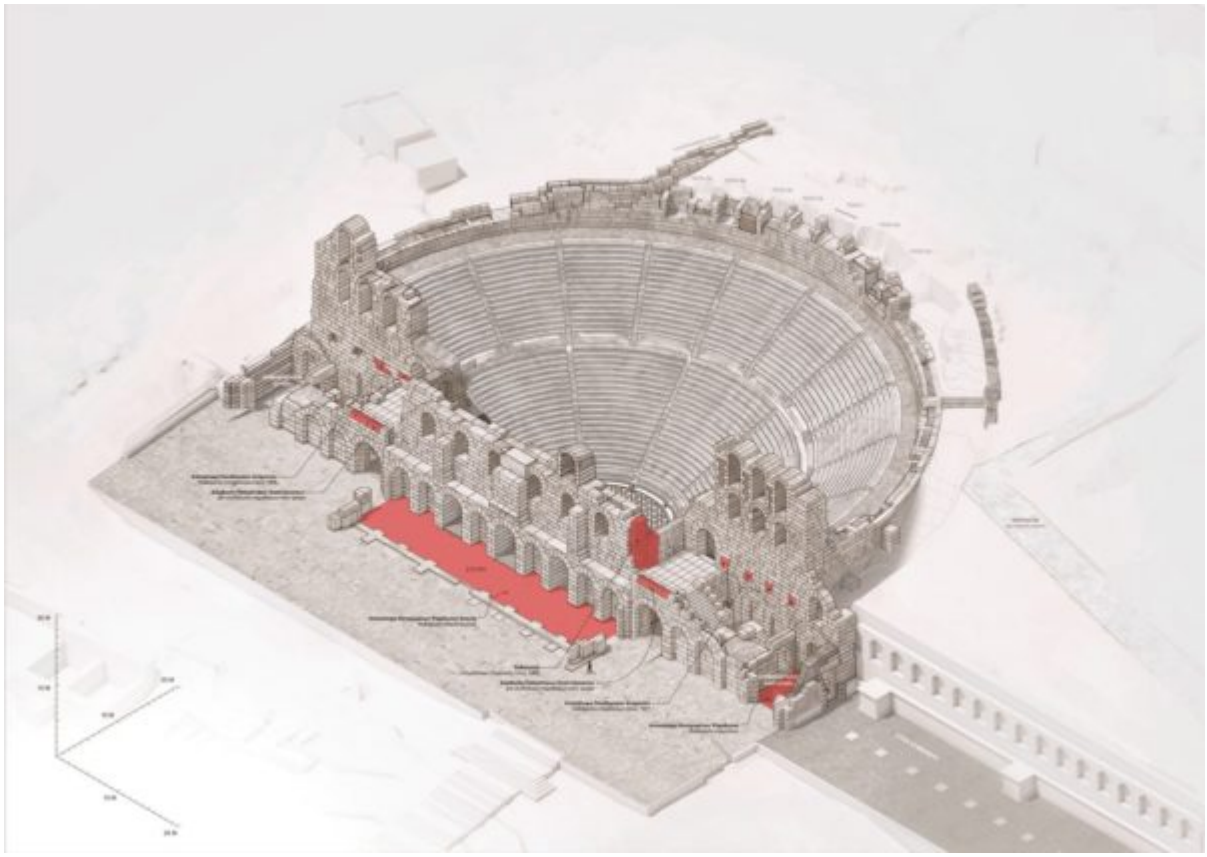

Προτεινόμενες καθαιρέσεις προγενέστερων επεμβάσεων στο μνημείο

Προσθήκη νέων τμημάτων

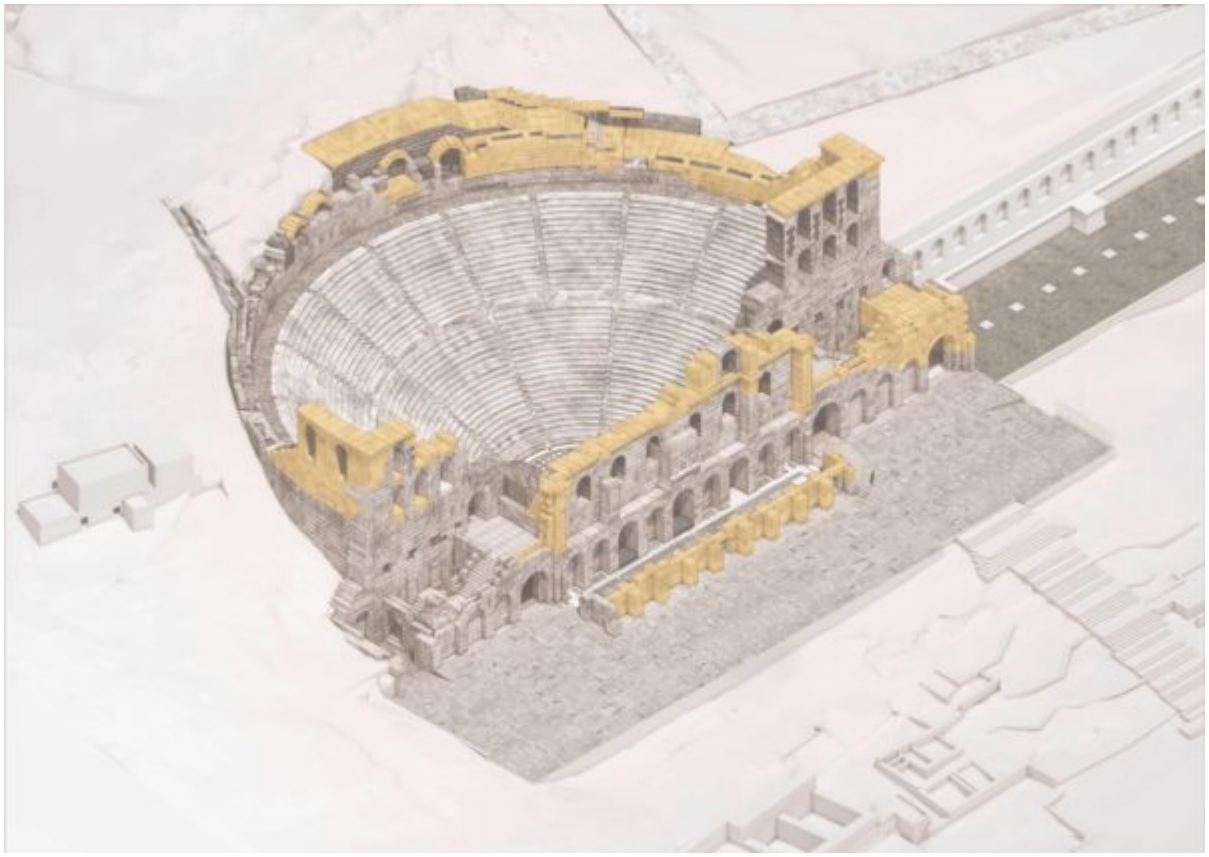

Προσθήκη νέων τμημάτων

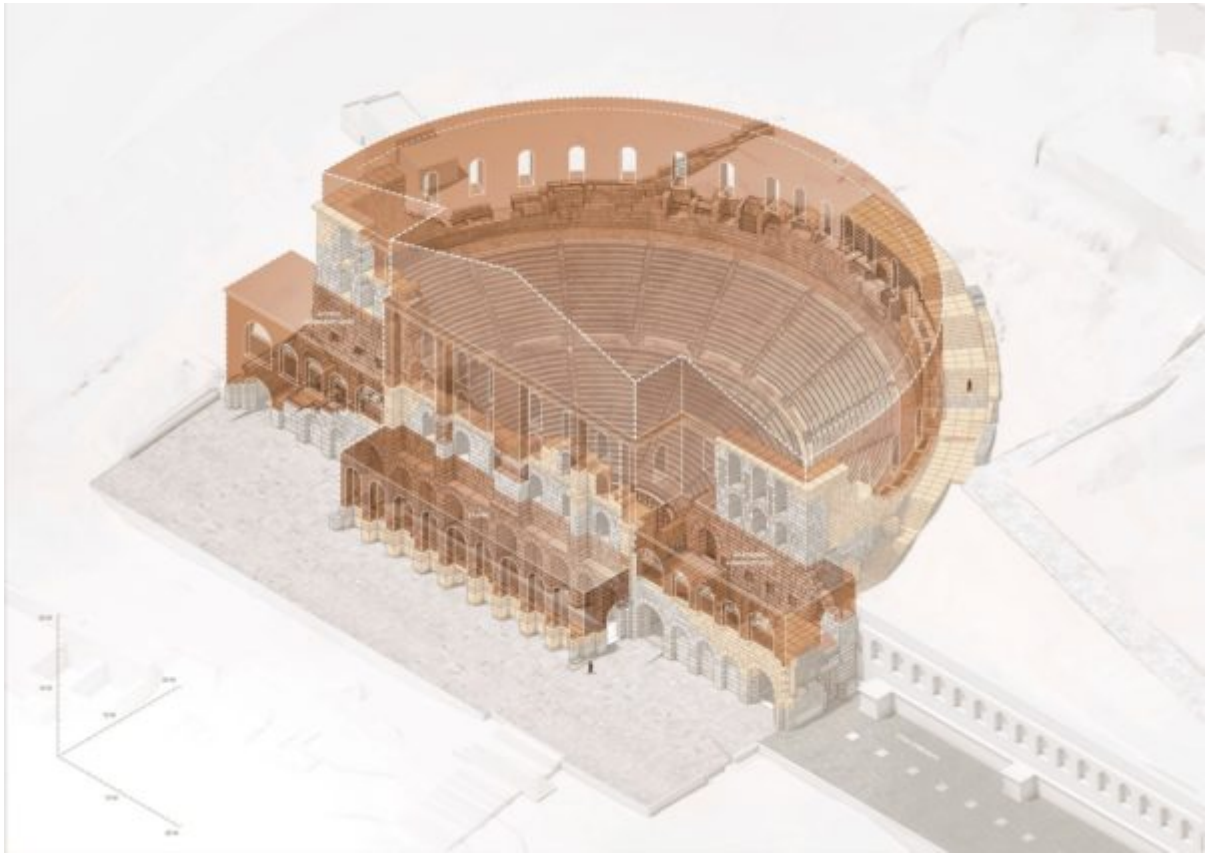

Νέες προσθήκες συγκριτικά με τον αρχικό όγκο του μνημείου

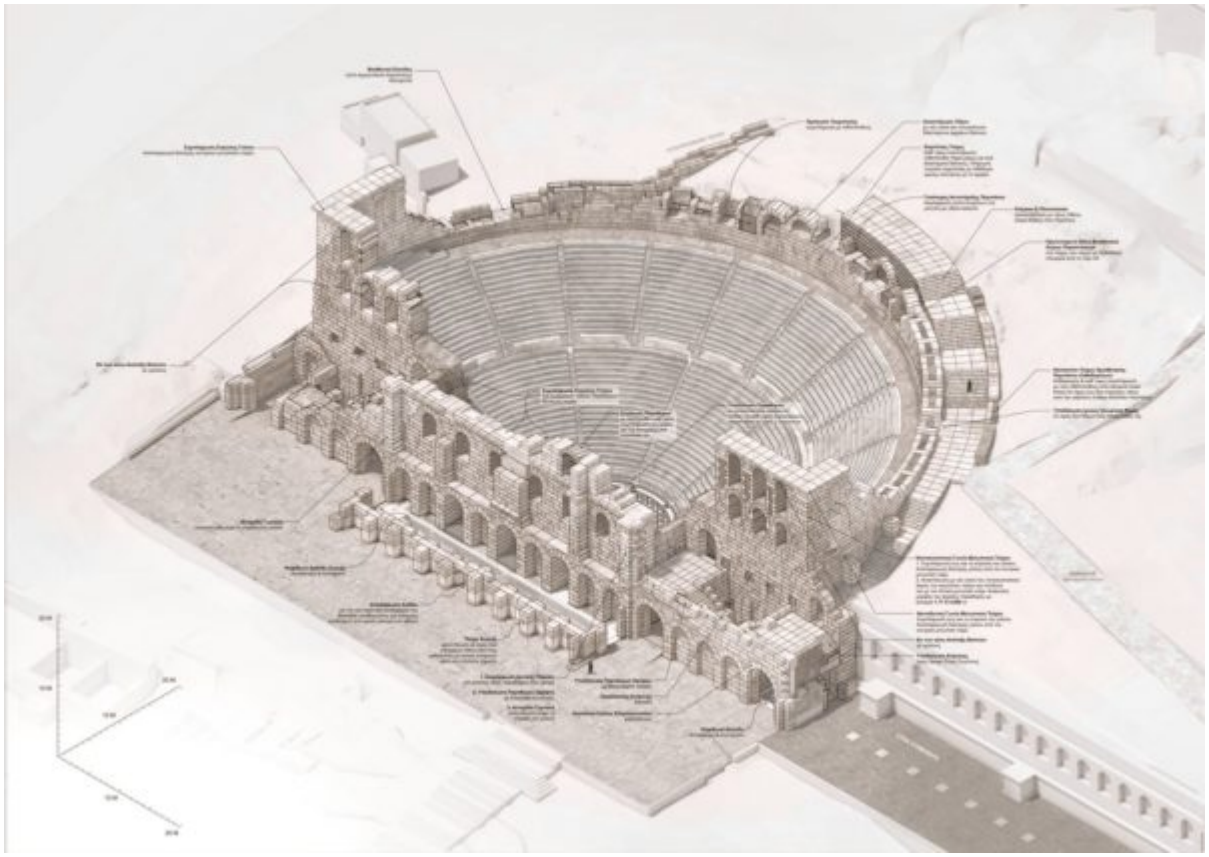

Πρόταση αναστήλωσης

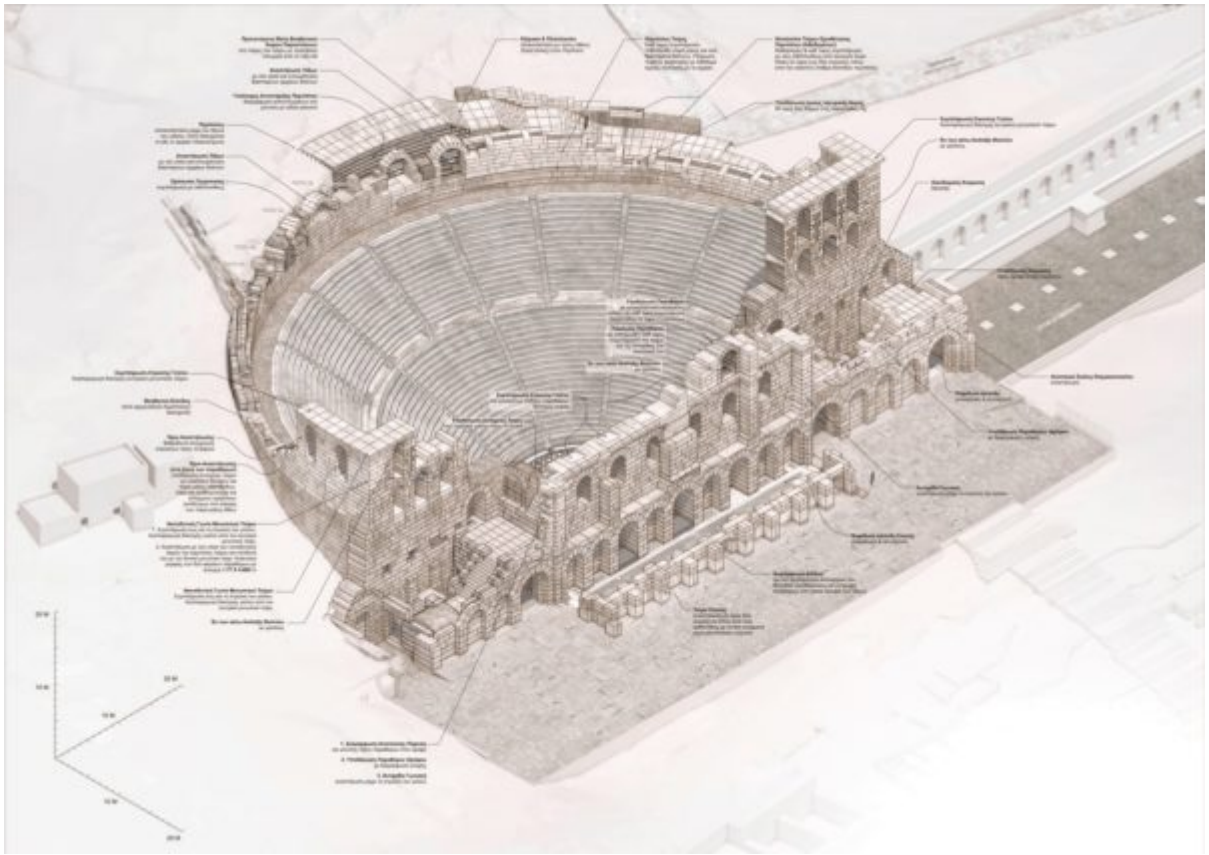

Πρόταση αναστήλωσης

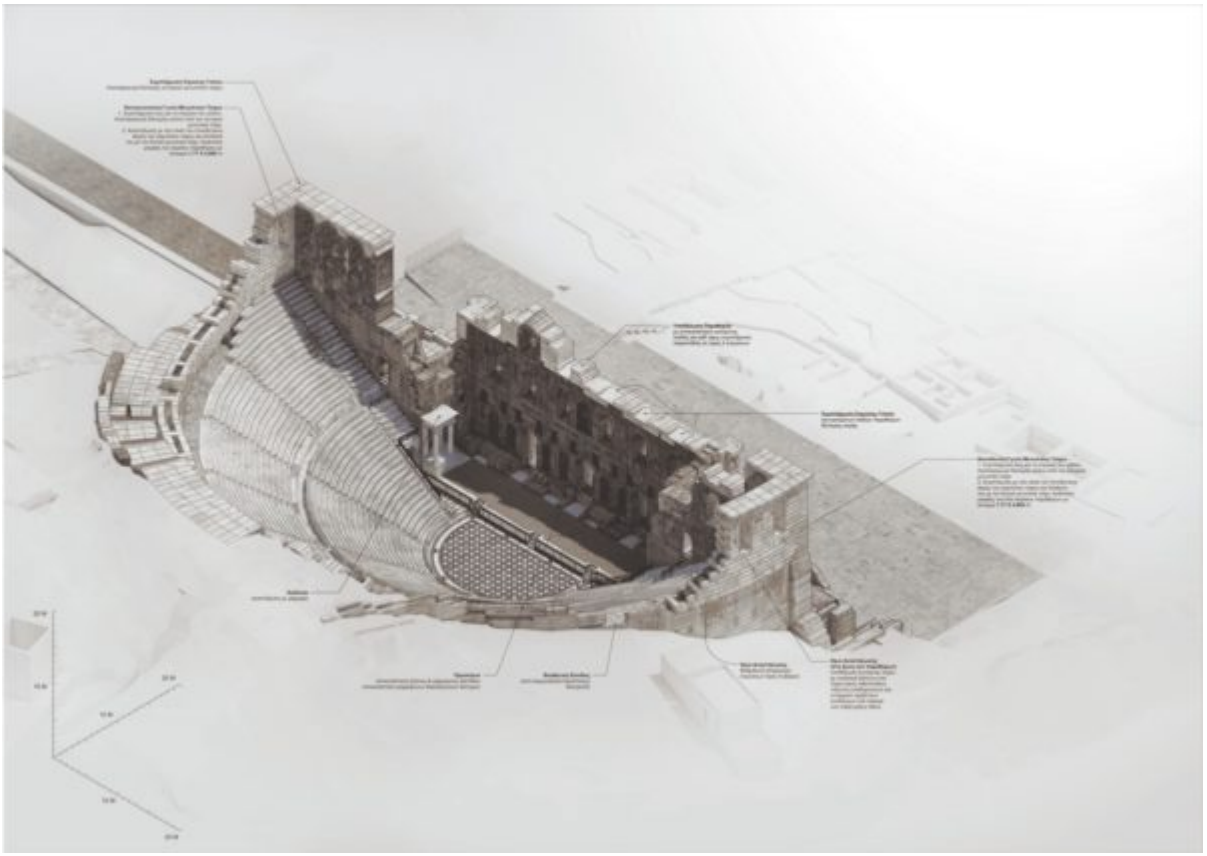

Πρόταση αναστήλωσης

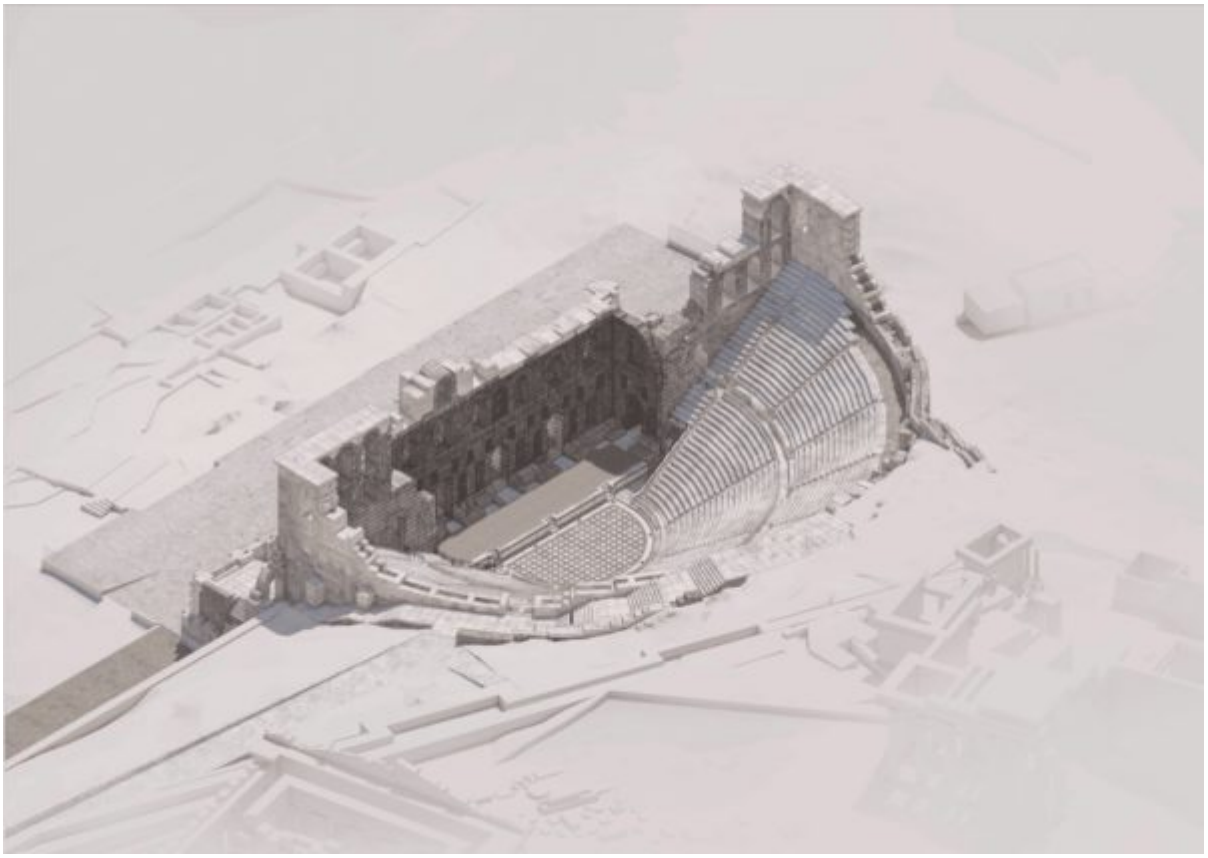

Πρόταση αναστήλωσης

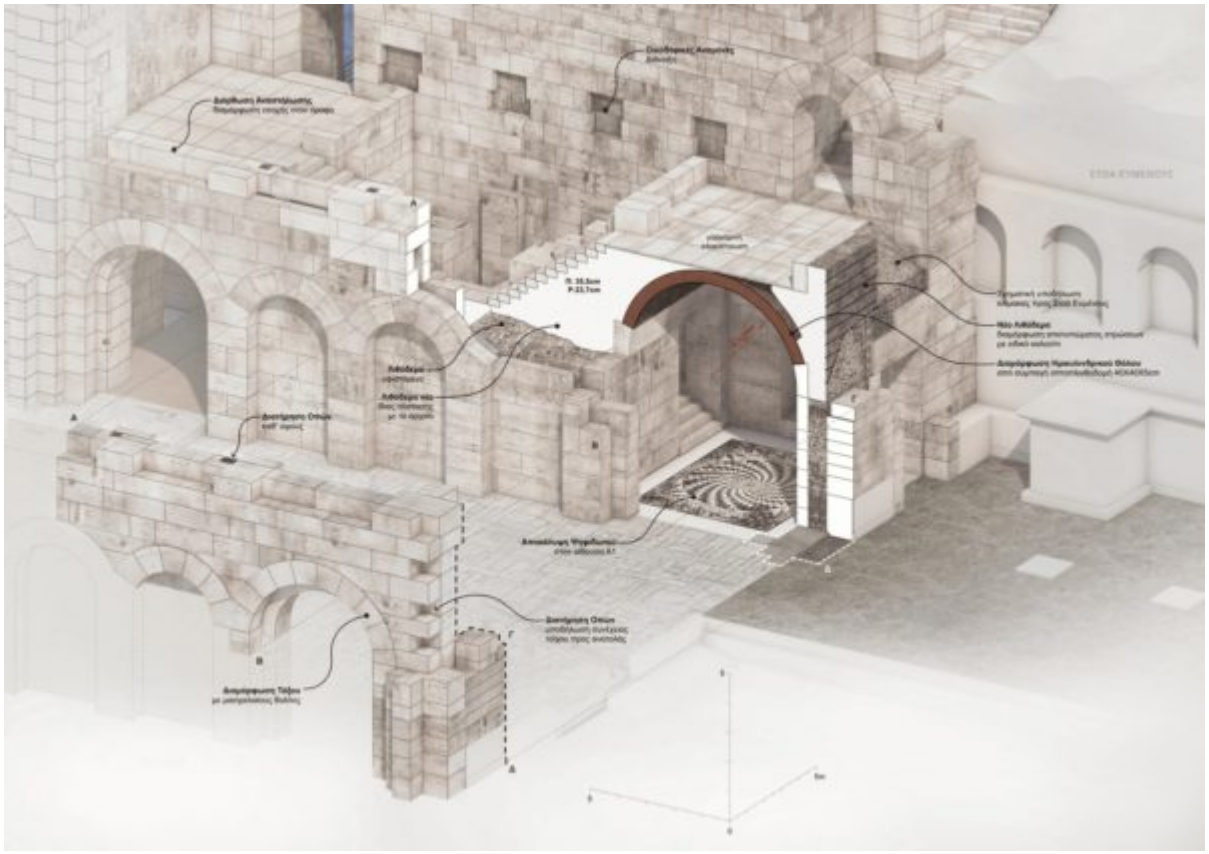

Πρόταση αναστήλωσης ανατολικού Κλιμακοστασίου

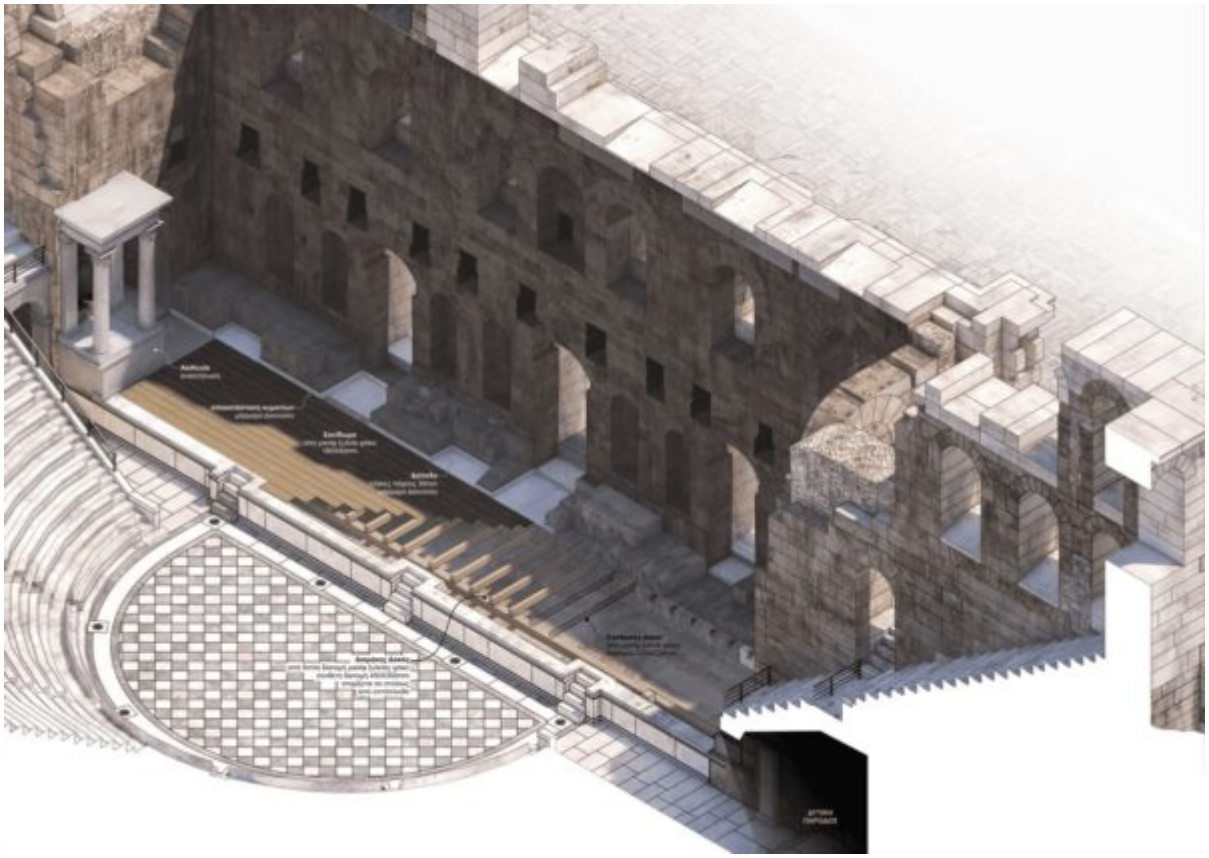

Πρόταση αναστήλωσης Προσκηνίου και ανατολικής παρόδου

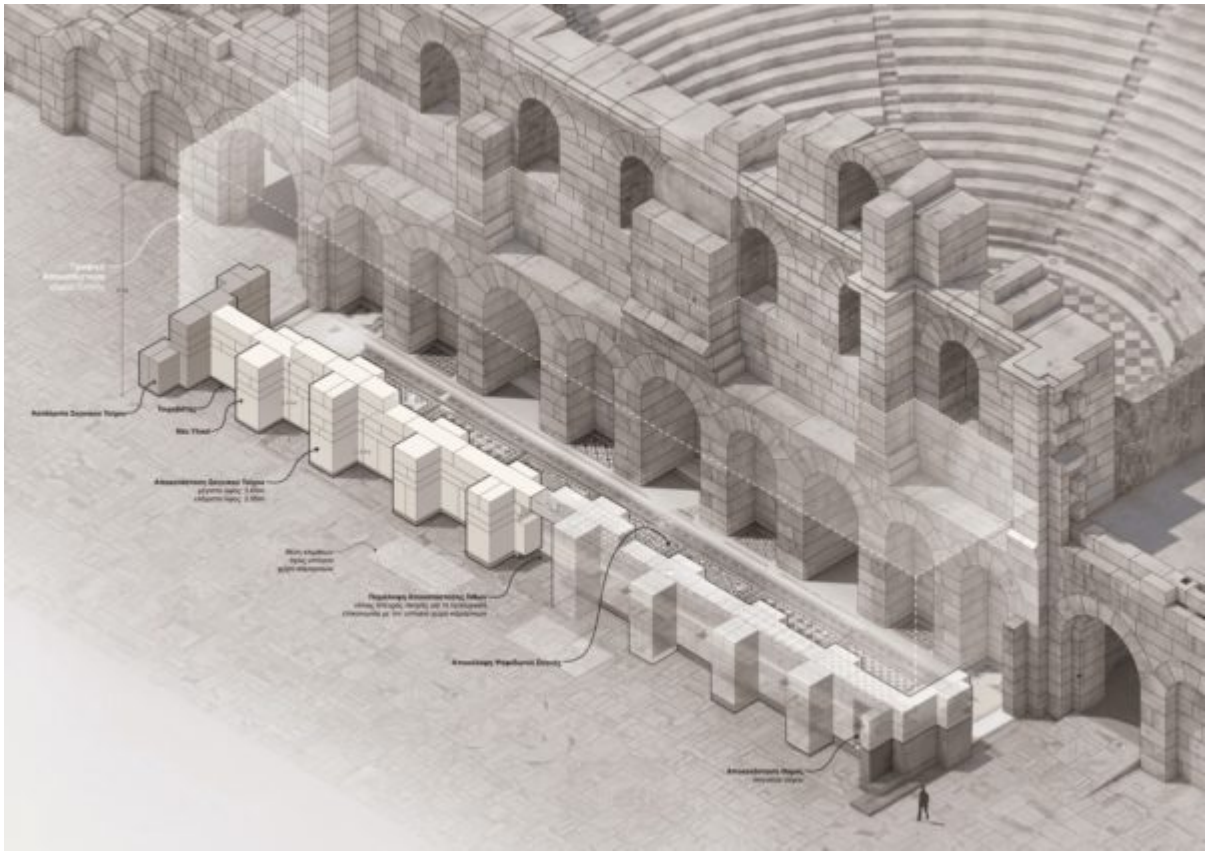

Πρόταση αναστήλωσης Σκηνής

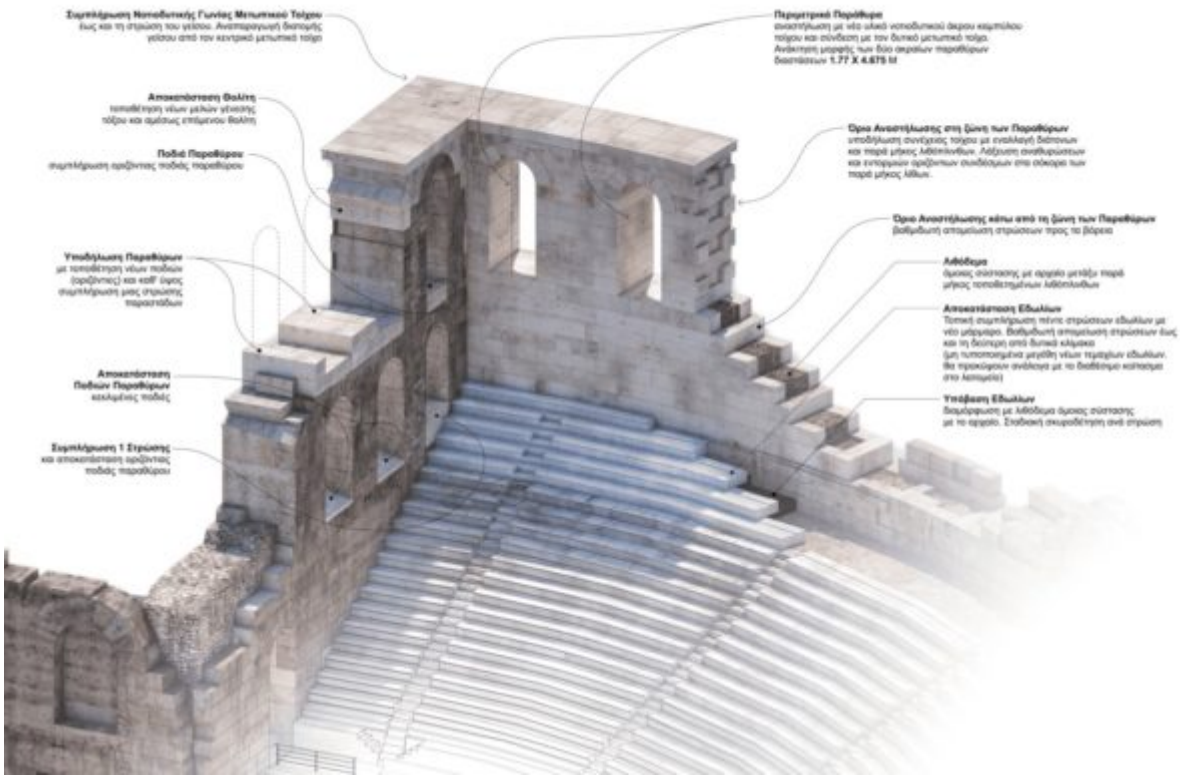

Πρόταση αναστήλωσης νοτιοδυτικής γωνίας Κοίλου